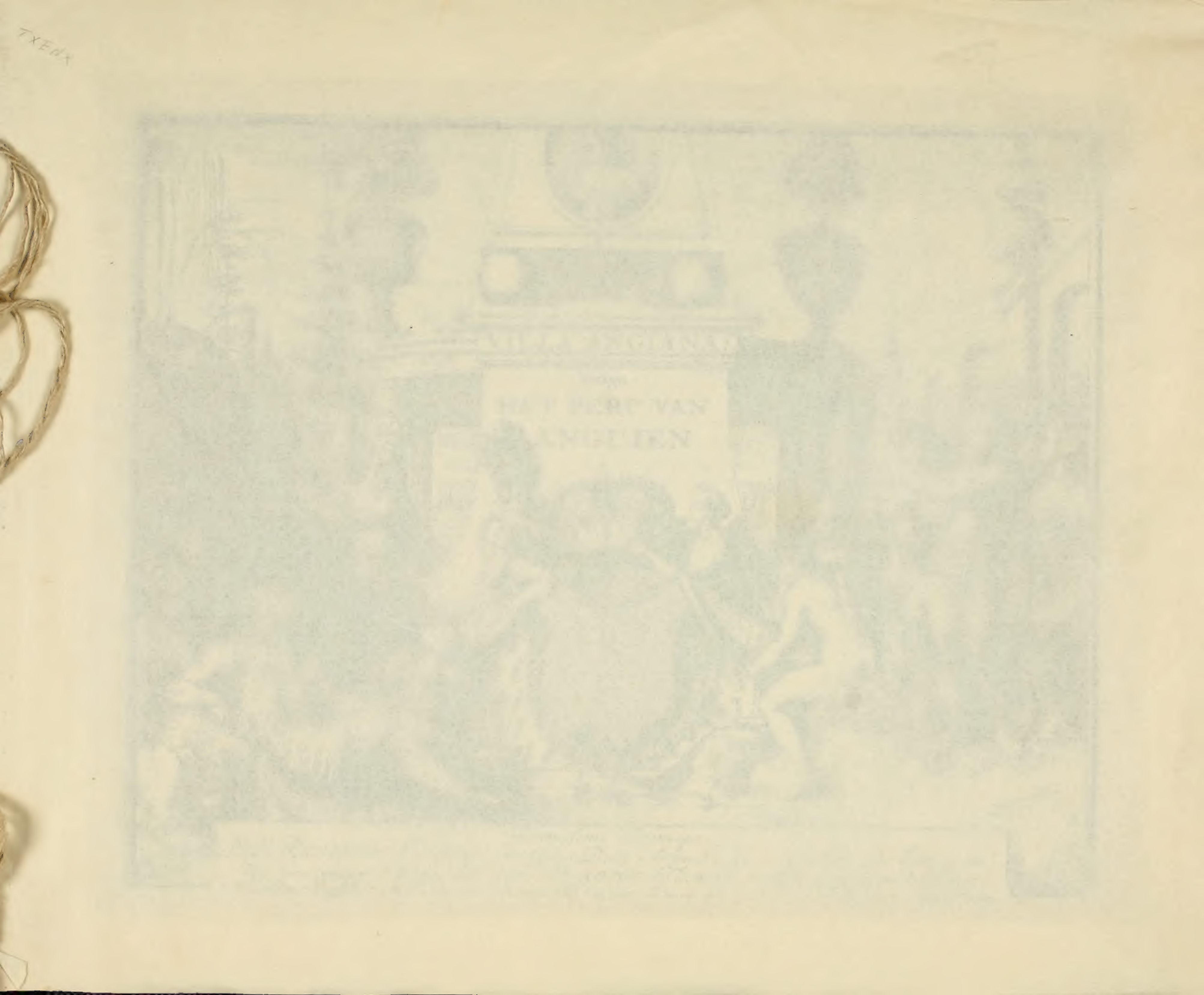

VILLA ANGIANA
Vulgo
HET PERC VAN
ANGUIEN
Romanus de Hooghe
A
Serenissimo Principi,
D.D. PHILIPPO CAROLO, Dei Gratia Duci Arembergio, Arschotio, de Crouy etc:
hæc non tantum Belgii, Sed totius EUROPÆ TEMPE, ut Sua Seq ipsum devovit
Nicolaus Visscher Amst: Bat: qui Suis Sumptibus hæc primo in lucem edidit cum Privil: Ordin: General: Belgii Fœderati.

VERKLARING

van de Figuur A of

TITUL-PRINT.

IN 't midden van dese fietmen [a] een groot Pedestaal, waar op [b] een Piramide met [c] het afbeeldtsel van den Hertog van Aremberg en Aarschot, d'eerste aanlegger van dit Perk; en agter de selve [d] een groot doorlugtig Pavillon, beide hem ter eeren en eeuwiger gedagtenisse van dit heerlijk werk, het geen men hier door in 't verschiet siet, opgeregt. Ter linker sijde van de voorgrondt siet men [e] de schrandere Wetenschap van Teken, Schilder, Meet en Bouwkunst, verselt met [f] de scheer en plantkundige Hovenier, die dagelijks te samen met een onvermoeiden arbeidt en ijver, niet sonder groote magt van volk en kosten dit perk vermeerderen, verbeteren en op het volmaakste onderhouden, aan [g] Apollo, [h] Diana en andere Goden en Godinnen, die eenige luyster, voordeel en vermaak aan haar werk kunnen geven, om haar gunst en segen bidden: Elk van haar schept hier in so groot gevallen, datse niet alleen haar versoek gunstelijk toestaan, maar beloven alles by te brengen, wat maar iets tot bevallijkheidt, welstant, vermaak en voordeel van hier aan kan toedoen: [g] Apollo, met de Son en Maandenring versien, belooft haar, als hy van 't mennen der Sonnewagen vermoeit sal sijn, op [14] haare Parnassus Berg te sullen nederdalen en sig aldaar met de negen Musen te vermaken: [h] Diana [g] Apolloos Suster, met Maan en Jagt-tuyg versien, belooft haar na 't afleiden der Manewagen, niet alleen met haare tegenwoordigheidt te sullen begunstigen, maar wil selfs ook met haare Jagt-Nimphen in haar Jagtperk en [16] dierguarde haar met de Jagt verlustigen; en beide beloven sy haar by beurten en in mate nooyt te sullen onthouden d'aangename Son en Maneschijn; [h] Diana van [i] Iris gevolgt, belooft haar van gelijken noyt om de verquikkende regen verlegen te sullen laten, maar haar Hof te verfrissen en haar Water-Goden, Fontein en Bron-Godinnen so veel waters te verschaffen, als sy tot nut en kunst van haar werk van noden sullen hebben. Ter regter zijde siet men [k] een grijse Water-Godt met [l] een Bron en [m] Fontein-Godin, die elk om strijdt haar gunst aan haar soeken te bewijsen. [k] d' Eerste schenkt haar met een volle kruik, niet alleen overvloedig het schoonste water, maar ook de schoonste Vis in haar Graften en Vyvers. [l m] De laaste rusten nooyt, om door kunst en natuur haar werk te verrijken, en ontallijke Water ja Wonderwerken aan d' oogen der aanschouwers te vertonen, die Hof en Hert even seer verquikken. [n] Een der Boom of Bos-Goden door Bachus, Ceres en Pomona met overvloedt van schoone Vrugten in dit Perk, tot dankbaarheidt van sijne beschutting beschonken, sietmen daar agter met alle minlijkheidt sijn beschutting en segen verder aan haar beloven; willende haar Plantagie met groene en digte lommer, so wel tot vermaak als beschutting voor alle ongure winden en schadelijke dampen rijkelijk laten begroeijen. [o] De dappere Mars hoe onrustig en verwoestende hy ooyt of ooyt geweest mag sijn, heeft inde schoonheidt en vermakelijkheidt van dese plaats so grooten lust en welgevallen gevonden, dat hyse altijdt voor 't alderminste schenden van sijn moetwillig en alvernielend Krijgsvolk heeft beschut en nog belooft te beschutten: [p] de drie Gratien en [q] andere Hemelingen over so veel schoonheden en bevalligheden van dit Perk op 't alderhoogste vernoegt en voldaan, stellen t' samen, ten dank en eere van Hertog PHILIPS CAREL, aan wien dit werk alderschuldigst door my opgeoffert wordt, het [r] Wapen van t' aloude en doorlugtige Stamhuis van Aremberg en Aarschot, waar uit hy gesproten is, op 't heerlijkste in 't midden ten toon: Na datse het selve met [s] Ridderlijke Ordre van 't Gulden Vlies, hem onlangs om sijne uytmuntende Deugden en hoedanigheden door CAREL de II. Koning der Spaanse en Indiaanse Rijken geschonken, en [t] Hertoglijke Statie Tabbaart omhangen hebben, bekroonen sy het selve met [u] de Hertoglijke Kroon.

A

half volwaſſe menſchen, Satyrs en andere meer; ſommige van levens, en ſommige van

KORTE BESCHRYVINGE

Van het ſeer Vermaarde en Vermakelijke

PERK van ANGUIEN

Gelegen in 't

GRAAFSCHAP HENEGOUWEN.

DEN Vermaarden Luſt-hof van het Doorlugtige Huys van Aremberg en Aarſchot, genaamt het Perk van Anguien, gelegen aan de muren van het Stedeken Anguien, in 't Graafſchap Henegouwen, naaſt Godt alleen de welvaart van 't voorſz. Stedeken, is ſoo uytſtekent en heerlijk in ontwerp, ordre, plantagie, fonteyn en waterwerken, kunſt en koſtelijke Cieraden, omleggende Landſdouwe en duyſendderhande veranderlijke vermakelijkheden meer, dat het niet genoeg kan gepreſen worden. Het behoefd niet voor de ſchoonſte Luſt-hof van eenig Koning ter Waereldt, nog het vermaarde Tempe te wijken. Het grootſte genoegen en vermaak, dat Ik ſoo wel, als den Kunſtrijken en Vermaarden Tekenaar en Etſer Romeyn de Hooghe en veel andere daar in geſchept hebben, heeft Hem en My bewogen, en ten hoogſten waardig geagt, dewijl daar van nooyt iets in Print is afgebeeldt, nog aan den dag gegeven, het ſelve met luſt en yver by der handt te vatten en op deſe wijſe uyt te geven; om een ieder, die het vermaak kan, of niet kan hebben dit aardſch Paradijs in 't leven ſelf te ſien, met deeſe afbeeldingen en meerder inbeeldingen van 't leven, op haar gemak te vermaken; en het aan de Waereldt des te vermaarder en onſterffelijker te maken. Om het Werk te meerder klaarheydt en luyſter te geven, hebbe Ik nodig geagt hier by te

voegen een korte beſchrijvinge en verklaaringe, van het geen in ieder figur of afbeeldinge, die met a. b. c. getekent ſijn, vertoont wordt.

De twee groote Figuren of Bladen vertonen het generaal van 't Perk, ſoo als de Particuliere geſigten, die in de volgende kleender figuren of bladen ſullen vertoont worden, aan malkanderen, half in Plan en half in Perſpectif, geſien worden.

Figur B *vertoont.*

Een Landtkaartje van Anguien met ſijn naaſt aanleggende Landen en Steden, tot dienſt en gemak van den Reiſiger, en die geene, die des ſelfs gelegentheydt tot nog toe onbekent mogte zijn, hier by gevoegt.

Figur C *vertoont.*

Een platte grondt van dit ſeer vermaarde en vermakelijke Perk van Anguien, met ſijn Voetmaat en verklaringe, van alle des ſelfs deelen in 't byſonder, ſoo als die door Cijfer getallen hier, en in de volgende figuren werden aangeweſen.

Figur D *vertoont.*

No. 2. Een groote en ſchoone Triumph-of Eeren-poort van blaauwe Arduyn-ſteen ſeer heerlijk na de Bouwkunſt gebouwt, waar boven op men ſiet agt geboeyde Slaven van meer als levens groote, uyt witte marmerſteen ſoo naturlijk en kunſtig gehouwen, dat voor de ſchoonſte Roomſe Antiquen niet behoeven te wijken; en tuſſchen welke het af-beeldtſel van een der Doorlugtigſte Hertogen van Aremberg en Arſchot te paard geſtelt ſal worden. Deſe Poort heeft vier openingen, door welkers eene men ſiet No. 3. en 7 de ſchoone en by na onuytoogende Allee of Laan welkers voorſte deel aan wederſijden is beheynt met hooge ſchutten van net geſchoore groente, en agterſte deel is beplant met verſcheyde ryen van Linde bomen aan welkers eynde men ſiet No. 4. een groot Rond en No. 5. een Heerlijk Doorlugtig Pavillon of Speel-huys. Door de tweede opening ſiet men na No. 17. de groote Vyver en No. 18. het plaiſante eylandt la Motte genaamt. Door de derde ſiet men na No. 20. de Parterres of Cierperken en door de vierde na 't Hertoglijke Kaſteel of Verblijf-huys. het geen uyt ieder opening geſien wordt, ſal elk in een

byſondere figur hier agter vertoont worden, behalven het Hertoglijke Kaſteel of Verblijf-huys het welk den Tekenaar niet af-gebeeldt heeft, om dat Haare Hoogheden al over lang van concept en intentie ſijn geweeſt, in de plaats van dit, het geen wel een aanſienlijk en groot, dog antieqs gebouw is, een nieu en veel ſchoonder in de plaats te bouwen, na een heerlijk concept of ontwerp, dat alrede daar van gemaakt is, en veel ſchoonder in 't oog der aanſchouwers ſoude ſijn. Van deſe Triumph Poort, die in de vloer ſters-gewijſe gepaveyt is, ſijn ontallijke bedekte Fonteynen, die de onkundige en onnoſele aanſchouwers op 't onvoorſienſte verraſſen en verſchalken, waar van die, die in 't midden van de vloer, van een ongemeene dikte en kragt is.

Figur E *vertoont.*

No. 4. Het groote Rondt, het geen rontom beſlooten wordt met ſeven hooge Schutten van groente, die met vlegten en ſcheeren gedurig op het netſte worden onderhouden: tegen deſe komen ſeven groote en ſeven kleene Allees of Lanen op uyt: de ſeven groote zijn van ongemeene breette en lengte, en elk met een byſonderen aart van Bomen in verſcheyde ryen beplant, waar van men hier ſiet, het eyndt van No. 7. de groote Laan van Linde. No. 9. de Laan van Beuken, No. 10. van Eyken, No. 11. van Berken en No. 12. van Abele bomen. Dit voornoemde Rondt bevat een ronde Visrijke Vyver, van ſoo klaaren water, datmen ontallijke Viſſen van verſcheyde Soorten met groot vermaak op de grondt, die gepaveyt is, kan ſien Swemmen: de ſelve is rontom uyt het water opgehaalt met een hooge muur en Baluſter van arduyn-ſteen: in 't midden van welke Vyver men ſiet No. 5. een groot en ſchoon Pavillon of doorlugtig Speelhuys, met ſeven hoeken, ſeer rijkelijk en maſſif na de Bouwkunſt gebouwt van Marmer en Arduyn ſteen; het ſelve is gepaveyt met een Seven-Ster, en overdekt met een Welfſel van veertien bogen, die, ſeer konſtig tot malkanderen lopende, het werk ſluyten; waar boven op een Plat is, geheel met loot bedekt en rontom beſchut met een Baluſter, welkers ſeven hoeken worden geſlooten elk met een Pedeſtaal, waar op ieder een groote Leeuw ſit, die het Wapen van Aremberg en Arſchot tuſſchen ſijn pooten hout. Dit bovenwerk wordt onderſchraagt door veertien ſware Colommen, die op haar Pedeſtalen en Baluſters ruſten. Aan den ingang van het ſelve ſietmen twee ſchoone Beelden, van meer als levens groote, en van geen minder kunſt als op de Eeren-Poort. De Brug, waar over men derwaarts gaat, van een groote breette, aan wederzijden mede

met een Maſſive ſteene Baluſter, is aanmerkens waardig: zijnde van houte luijken, waar onder men, na der ſelver opening, ſiet een ſware houte Trap, met Leuningen aan wederzijden, die ſoo lang is, dat hy ſonder eenige ſtylte van d'aarde kan rijken, tot boven aan het Beeldt van Bachus, en ſoo breet dat vier menſchen nevens malkanderen daar by op kunnen gaan: dog hoe lang en hoe ſwaar de ſelve mag zijn, ſoo kan ſe evenwel, met behulp van een Wind-aas en tegenwigt, gemakkelijk en in een ommeſien, door twee Mannen van onder de Brug opgewonden worden, tot aan het voorſchreve Beeldt van Bachus, het geen geſchildert is op een deur, waar door men opgaat, op het voorgemelte Plat, gelijk in de volgende figur F vertoont wordt, alwaar men over het gantſche Perk en omleggende Landtsdouwe het ſchoonſte en vermakelijkſte geſigt heeft, dat ergens in de Waereldt kan geſien worden.

Figur F. *vertoont.*

No. 8. De groote Allee of Laan van Eſſcheboomen, waar door men ſiet No. 4. het groote Rondt, de Vis-rijke Vyver en No. 5. het ſchoone Pavillon of Speel-huys, met de ſware Trap daar tegens op gewerkt, gelijk in de voorgaande figur E breder beſchreven is. Hier agter ſietmen de breede Lanen No. 12. van Abele en No. 13. van Olmebomen.

Figur G *vertoont.*

No. 14. De Parnaſſus Berg, die alhoewel nog niet ten vollen voltooyt, waardig was apart vertoont te worden: deſen Berg van geen kleene hoogte zijnde, heeft vijf ommegangen beplant met hooge ſchutten van Herſelter, die net geſchooren ſijn, waar door men ſonder eenige moeyte kan opgaan, tot op den top van de ſelve; waar op een Luſt-prieel is van de voorſeyde groente, waar uyt men geen minder vermakelijke uytſigt heeft, als van het voorgaande Pavillon: behalven dit ſoo vindtmen gemeenlijk daar rontom het vermaak van de jagt, of door den overvloedt van 't Wildt occaſie tot jagen: den opgang deſer Berg reſpondeert regt op No. 6. een van de zeven Bolwerken, die ten eynde van de kleene Allees of Lanen komen, en 't groene Zeven werk, als in een Schans beſluyten. Agter in 't verſchiet ſietmen No. 15. de groote ſteene Ringmuur, waar mede dit ſchoone Park beſlooten werdt.

Figur H *vertoont.*

Een der vier openingen van No. 2. de Triumph of Eeren-Poort, in de figur D hier voor in 't geheel vertoont en in 't brede beſchreven, waar door men ſiet No. 18. het ſeer vermakelijke Eylandt genaamt la Motte; zijnde vierkant en uyt het water met trappen opgaande, beplant, behalven d'andere bomen, met drie dubbelde hooge groene ſchutten, waar in hier en daar verſcheyde niſſen en poorten, die net geſchooren zijn, na d'ordre en Bouwkunſt zijn verdeelt, en ſoo wel tot Cieraadt als vermaak ſtrekken. Van binnen is een begin van een ſchoon Grot-werk en Fonteyn na de ruſtique of Toſcaanſe ordre: zijnde de grondt daar van met cierlijke Loof-werken gepaveyt van Keyſteentjes van alderhande Couleuren. Dit Eylandt legt in No. 17. een groote Vis-rijke Vyver; die groote vryheydt, koelheydt, vermaak en te gelijk nut aan dit eylandt geeft: Vryheydt; om dat'er niemandt aan kan komen, of hy moet'er aan varen: Koelheydt, om dat het ruyme omleggende water, gemeenlijk met meerder windt voorſien, de hitte der Son en ſoele Lugt verdryft en verdooft: Vermaak en nut om 't gedobber en gevaar van cierlijke Gondels en Barken, op d'uytheemſe wijs gebouwt, dat men daar op heeft, terwijl men de netten van alderhande ſchoone Vis, te gelijk voor plaiſier en menagie, vol ſiet ophalen. Hier agter ſiet men No. 16. de ruyme en ſchoon beplante Dierguarde, ſoo wel van meenig-der-hande Vreemdt, als inlandtſch Wildt rijkelijk voorſien. Daar door ſiet men No. 15. de groote Ring-muur van 't Perk.

Figur I *vertoont*

No. 20. Een grooten en ruymen Hoff, verdeelt met breede paden in verſcheyde Parterres of Cierperken van net geſchoore Palm; die ſoo verwonderlijk ſchoon van Loof en Trekwerk zijn, off'e door Arachne ſelf wel eer op d'aarde geborduurt waren. In 't breede middel-padt ſiet men twee ſchoone Fonteynen van Marmer en Arduyn-ſteen, die ſoo wel tot vermaak van 't oog, als tot bewatering van deſen Hoff ſtrekken. De paden zijn doorgaans, behalven de meenigte van ſchoone Vaſen, voorſien met Bloem of Boom gewaſſen, verciert met ſchoone antique Statuen van heel en

half volwaſſe menſchen, Satyrs en andere meer; ſommige van levens, en ſommige van meer dan levens grootte; eenige van verguldt of geſchildert Loot, en eenige van Pleyſter; ſommige van Marmer en ſommige van andere ſteen. Een der vier openingen van No. 2. de Triumph-Poort, is den ingang van deſen Hoff, welke reſpondeert op het groote middel-padt van de ſelve, en op d'andere opening, waar door men ſiet na No. 18. het Eyland la Motte, beyde in de voorige figuren van letter D en H elk byſonder vertoont en in't breede beſchreven. Het werk het geen men aan wederzijden van de meer gemelte Triumph-poort ſiet, is van geen Timmer nog Metſel werk, maar alles van groente, met Niſſen, Poorten, Pilaren, Baſementen, Kroonlijſten en andere Bouw-Cieraden, ſoo ordentlijk en net na de Bouw-kunſt verdeelt en geſchooren, als eenig Bouw-Meeſter of Beeldthouwer van hout of ſteen het ſelve ſoude konnen maken. De hoek-eynden van dit Werk, worden aan wederzyden geſlooten met No. 19. Een ſteene Luſt-Huys, die behalven haar fraayheydt van buyten, van binnen beſiens en aanmerkens waardig zijn, ſoo om de cierlijke Grotten als kunſtige Fonteynen, die men daar in vindt, wordende door haar Water-werkingen, Beeldtjes als anders daar in vertoont de Doodt van Piramus en Tisbe; al d'Actien van een Belegering; het ſchieten na de Papegaay; een accoordt of Vogele-ſang van veelderhande Vogelen en andere rarigheden meer: behalven deſe ſienlijke, zijnder nog ontallijke bedekte Fonteynen, ſoo wel buyten, als binnen in de vloer, terwijl de onkundige en onnooſele aanſchouwers met de grootſte verwondering en aandagt na dit binnewerk ſien, wordenſe van binnen, en alſe die van binnen meenen t' ontvlugten, wordenſe hier door van buyten verraſcht en verſchalkt. Deſen Hof is wederzijden beſlooten met hooge ſchutten van net geſchoore groente en aan 't eynde met twee gelijke Luſt-huyſen, die regulier en net over de twee voorverhaalde reſponderen, maar ſonder Fonteyn en Grot werken zijn: tuſſchen deſe beyde is een groote Baluſter, verciert met Vaſen en Beelden en in 't midden van de ſelve, No. 21. een groote ronde Trap, waar van men in No. 22. de grooten Bloem-Hof gaat, die hier agter in de volgende figur K breeder vertoont en beſchreven wordt.

Figur K *vertoont.*

No. 22. Den grooten Bloem Hof, welke op een ſeer aardige wijſe in verſcheide per-

ken en bedden is verdeelt, en met meenigte van ſchone Vaſen doorgaans verciert, die alle met groote voorſorge Maandt in Maandt uit, ja ſelf ten ſpijt der felle Winter tijdt, ſo rijkelijk van alderhande ſoorten van Bloemen voorſien ſijn, dat het oog door al de ſchoonheden van couleuren, en de neus der Aanſchouwers door al de lieſelijkheden van reuk, geheel opgetogen en verbijſtert wordt. In 't midden van de ſelve ſietmen tot bewatering en te gelijk tot cieraadt, een ſware en ſchoone Fontein. Deſen Hof is aan wederſijden mede beſloten tuſſchen ſeer ſchoone groene ſchutten, waar in hier en daar tot cieraad, eenige groote Poorten en Niſſen na d'ordre en Bouwkunſt ſijn verdeelt, die op gelijke wijſe als d'andere net gevlogten en geſchoren ſijn, in welke ſtaan en leggen verſcheide ſchoone antique en moderne Beelden, die met haar glinſterige wittigheidt in die bruine groene holligheidt, ſo grooten welſtant geven, dat het ongelooffelijk is. In 't midden van 't einde der Parterren-Hof, in de voorige figur I vertoont is, een groote ronde trap, waar van men in deſen Hof (die veel leger als de voorige leidt) komt, op ieder tree van deſe ſijn aan weder ſijden ſchoone Caſcades of water-vallen, waar uit het water met een ſoet en aangenaam geruiſch gedurig van boven tot beneden, en van den een in den anderen afvliedt. En aan d'een en d'ander ſijde van deſe trap, is tot Cieraadt en ſchutting van de grondt, een ſwaare ſteene muur, die doorgaans is verdeelt en geciert, met Pilaſters, ſchoone Grotwerken en Fonteinen, en gedekt met een ſchoone Kroon-lijſt en Baluſter van ſteene Pilaren en Pedeſtalen, waar op ſtaan agt uitmuntende Vaſen, en agt antiq. Beelden, die elk op 't kunſtigſte ſijn, waar onder ſijn de twee vermaarde Gladiatores of Schermers, die aan weder ſijden van deſe trap ſtaan. In 't verſchiet ſiet men wederom No. 2. de Triumph Poort.

Figur L *vertoont.*

No. 23. Het Labyrinth of Dool-Hof, het welk in 't vierkant ſo kunſtig en vermakelijk aangelegt is, of 't wel eer van Dedalus ſelfs uitgevonden was. De keeren en wederkeeren daar in, ſijn aan weder zijden beheint met groen geſchoore heggen, die ſommige van Palm, ſommige van Taxis; eenige van genever, eenige van hulſt en andere wederom van andere groente geplant ſijn, die nimmer dor en worden, en in de barre Winter, ſo wel als in de groene Somer tijdt het oog en hert der Doolders kunnen verluſtigen: boven dien ſijn hier en daar tot Cieraad Sparre, Pijn, Larix en andere Bomen, die mede altijdt even groen blijven, geplant. In 't midden daar 't dool-eind is, wordt nog tot meerder Cieraadt en verfriſſing van de moe en afgematte Doolders, een groote en ſchoone Fontein, die Amphitrite uitbeeldt, gemaakt. Dit Dool-Hof is rontom beſlooten met een ſeer hooge Berceau of rond bedekte Galdery, die van binnen en van buiten van groente ſo digt bevlogten, begroeit en net geſchooren is, dat in 't alderheetſte van de Somer en middag Son geen warmte daar in gevoelt kan worden, en dieshalven een ſeer bequame ſchuil en ruſt-plaats is, voor die geene die het ſien meer, als het doolen ſelf luſt, of die van 't doolen verhit en vermoeit, haar adem ſoeken te ſcheppen.

Figur M *vertoont.*

No. 24. Een grooten Hof, die verdeelt is in agt Perken en een groot rond in het midden, waar rontom tien openingen en agt groene ſchutten die onweergadelijk hoog gegroeit, digt gevlogten en net geſchooren ſijn, tegen elk van welke van binnen ſtaat een hooge Term, met een uitſtekend Rooms Antiq, Borſtbeeldt, van witte en andere marmerſteen, daar op. d'Agt Perken hier om, ſijn ſeer ordentlijk beplant met Nain of Dwergboomtjes: deſe worden alle ſoo egaal en net door ſnoejen en ſcheeren kleen gehouden, dat'er by na niet een takje of blaadtje onordentlijk aan uitſteekt. Niet tegenſtaande deſe bepaling, ſo ſijnſe even vrugtbaar en jaar, op jaar met de ſchoonſte en uitgeleſenſte Vrugten van de Waereldt vol geladen. Boven deſe aangenaamheidt, ſo is de grondt daar onder nog geciert met de kunſtigſte Loof en Trekwerken, van af geſteken en geſchore gras. Deſen Hof is in 't vierkant en gelijk het Dool-Hof mede beſloten met een ſeer hooge Berceau of groen bedekte Galdery van net geſchoore Herſelter, waar in tot Cieraadt en lugtigheidt tagtig ope Niſſen, en agt Poorten ſeer regulier en ordentlijk verdeelt ſijn.

Figur N *vertoont.*

No. 26. Een groot vierkant Perk, het welk van binnen afgedeelt is in vier delen,

waar van d' eene al leger en leger af gaat, als d' ander, het middelste deel is een vierkant Water, in welkers midden staat een seer schoone Fontein van Marmersteen, verbeeldende de drie Gratien; welke door het gedurig springen een uitermaten vers en frissigheidt geeft, niet alleen aan dit Water, maar ook aan dit gantsche Perk. Dit Water is omset, met ontallijke schone Vasen en Tobbens, die alle voorsien sijn met d'uitgelesenste Orange, Limoen, Granaad, Vijge, Jasmin, Myrte en andere uitheemse en rare Boom en Plant-gewassen; die aan d' Aanschouwers, door den overvloedt van haar Bloemen en Vrugten, so lieffelijken reuk, en door haar spiegeling in 't heldere water, een dubbeld vermaak geven. De twee andere verdeelingen, die daar buiten om komen, hebben elk in 't vierkant een Baluster, die aanmerkens en verwonderings waardig is: sijnde de Pilaren daar van, so wel als de Pedestalen, alle van verscheide groente, die selden dor wordt, geplant, en na d'order en Bouwkunst so net gevlogten en geschooren, dat de kunstigste Beeldthouwer nog Bouwmeester deselve niet volmaakter soude kunnen maken: de Basementen hier van sijn van Palm, het middelste van Cornoelje en de Kroon en boven Cieraden van Taxis: sijnde alle de Pedestalen nog daar en boven elk verciert met geschore bomen, die mede nimmer en dorren. De derde en buitenste verdeeling, die twaalf voeten hoger, als de binnenste is, wordt mede beslooten met een schoone groene Berceau of overdekte Galdery van net geschoore herselter, welkers hoogte twintig, en wijte twaalf voeten is, waar in hier en daar, als in de vorige, tot Cieraadt en lugtigheidt, verscheide Nissen en Poorten verdeelt zijn; waar van de voornaamste sijn, die van den ingang en die aan 't eindt, regt over den ingang respondeert en met No. 25. getekent is; in 't midden van dese, staat het Beeldt van den vermaarde Roomsche Hercules, met een Arend boven sijn Hoofd, die de Victorie uitbeeldt en aan weder zijden, staan twee Termen, alle van Marmer en uitstekende Kunst.

Figur O *vertoont.*

No. 28. De onweergadelijke Malie Baan, die omtrent 2700 voeten lang, en by na onuitogelijk is; de Speel Baan is so hart en effen of hy poleist was, en heeft van het begin tot het einde aan weder zijden, tot plaisier en veiligheidt van de wandelaars en aanschouwers, een breede wandel-plaats, die omtrent vier voeten hoger, als de Speel Baan is, aan de kanten met een massive steene Muur opgehaald is: dese wordt aan elke buiten sijde beslooten, met een seer hoog en groen schut van herselter, dat met vlegten en scheeren so digt en net onderhouden wordt, datmen in al die langte niet een takje of blaadtje buiten order siet. Aan 't eindt van dese Baan, is No. 29. een schoon doorlugtig gebouw, waar in de vermoeide Speelders en Wandelaars kunnen rusten en met gemak en plaisier, wederom haar adem scheppen, terwijlse aan d' eene sijde, het schoone perspectif van dese Baan en aan d 'ander sijde, over No. 15. de groote Ring-muur d'omleggende Landsdouwe sien: tot meerder vermaak en verfrissing, staat voor dit Gebouw aan de Baan-zijde, een verwonderlijke Fontein, sijnde een staande Beeldt van Brons, van meer dan levens grootte, het welk met de handen in de sijden en met een opgeheven hoofd uit sijn mondt, met een ongemeene kragt, na boven spuwt een straal van water, van uitstekende hoogte en dikte, die weder nedervalt in een groote ronde steene kom, waar in dit Beeldt staat, en uit die, weder in een andere die beneden de grondt is. Men siet hier met een door No. 27. de groote Allee of Laan, aan wedersijden met even gelijke Schutten als de Baan beslooten, over No. 35. het groote Meer van sijn Hoogheidt en No. 34. de Moes-tuinen op No. 33. het Pavillon van Samson.

Figur P *vertoont*

N. 30. Een groot rond Ruïn, op de manier als het Amphitheater tot Romen gemaakt: dit is door by sondere kunst, van groente so naturlijk en levendig na geboots met stukken en brokken, dat het de vermaarde en vervalle werken der Roomsche Antiquen in alles, behalven de couleur, gelijk is. Sijnde met verscheyde Beesten en andere dingen, die mede van groente op de selve wijs gemaakt zijn, hier en daar verrijkt. Daar binnen is een groote ronde Water-kom en in 't midden van de selve, een seer aardige Fonteyn van groen geschoore Palmbomen, tusschen welkers stammen en groente men ontelbare waterscheuten op veelderhande manier siet uytspringen, en weder nedervallen in de voornoemde Kom, die rontom opgehaald is met een steene muur.

Figur Q *vertoont.*

Een gedeelte van No. 35. het groote Meer van ſijn Hoogheyd, het geen gemaakt is, om ſig daar op te vermaken met Gondels, Barken, en andere Vaartuygen, die op d'inlandtſche en uytheemſche wijſe op het alderkoſtelijkſte en Cierlijkſte toegetakelt zijn. Aan d'eene zijde hier van, ſiet men No. 32. een gedeelte van de ſchoone Fonteyn der Godinne Venus, van een uytſtekend concept, maar nog niet voltooyt. Over het Meer ſiet men No. 34. de Moes-tuynen, die ſoo wel tot Cieraadt als menagie dienen: deſe zijn aan 't eynde, of de buyten zijde verciert met No. 33. twee Pavillons of Luſt-Prieelen, welkers Pilaren, Lijſten en andere Cieraden, alle van groente, na de Bouwkunſt zijn geplant en met vlegten en ſcheeren in haar ordre worden onderhouden: in d'eene ſtaat een groot Beeldt van een overwinnende Samſon, en in d'andere een overwinnende Hercules, die beyde even kunſtig van Marmer gehouwen ſijn. No. 33, de laatſte van deſe twee, wordt hier vertoont met ſijn voor-padt, verciert met vier ſchoone Caſcades of Springende Watervallen, waar van het water ſig in 't voorgemelte Meer ontlaſt, gelijk mede voor het andere Luſt-Prieel van Samſon: aan d'eene zijde ſiet men hier nog verſcheyde nieuwe werken aanmaken en d'onvolmaakte voort voltooyen.

Figur R *vertoont.*

Een ſeer lange en ruyme Allée of Laan, aan wederzijden met hooge groene Schutten, als hier voor meermalen vertoont zijn, beheynt, Deſe reſpondeert regt op No. 22. de Bloem-Hof en No. 36. het groote Rondt, het welk beſlooten wordt met een cierlijke groote ſteene poort, op welkers beyde zyden ſtaan twee uytſtekende beelden: de Deuren daar van, zijn van doorlugtig Yſer tralie werk, waar door men ſiet tegen een flaauwe opgaande Berg, op welkers top ſtaat een groote Linde-boom, die het geſigt aldaar ſluyt. Deſe Berg is aan weder zijden beplant met een vier dubbelde dreef van hooge Sparre- en Linde-Boomen, die aan 't geſigt een byſondere welſtant en bevalligheydt geven. In 't midden is deſe Laan door een water doorgeſneden, waar over een cierlijke Brug legt, aan welkers eene zijde men ſiet No. 34. de Moes-tuynen en

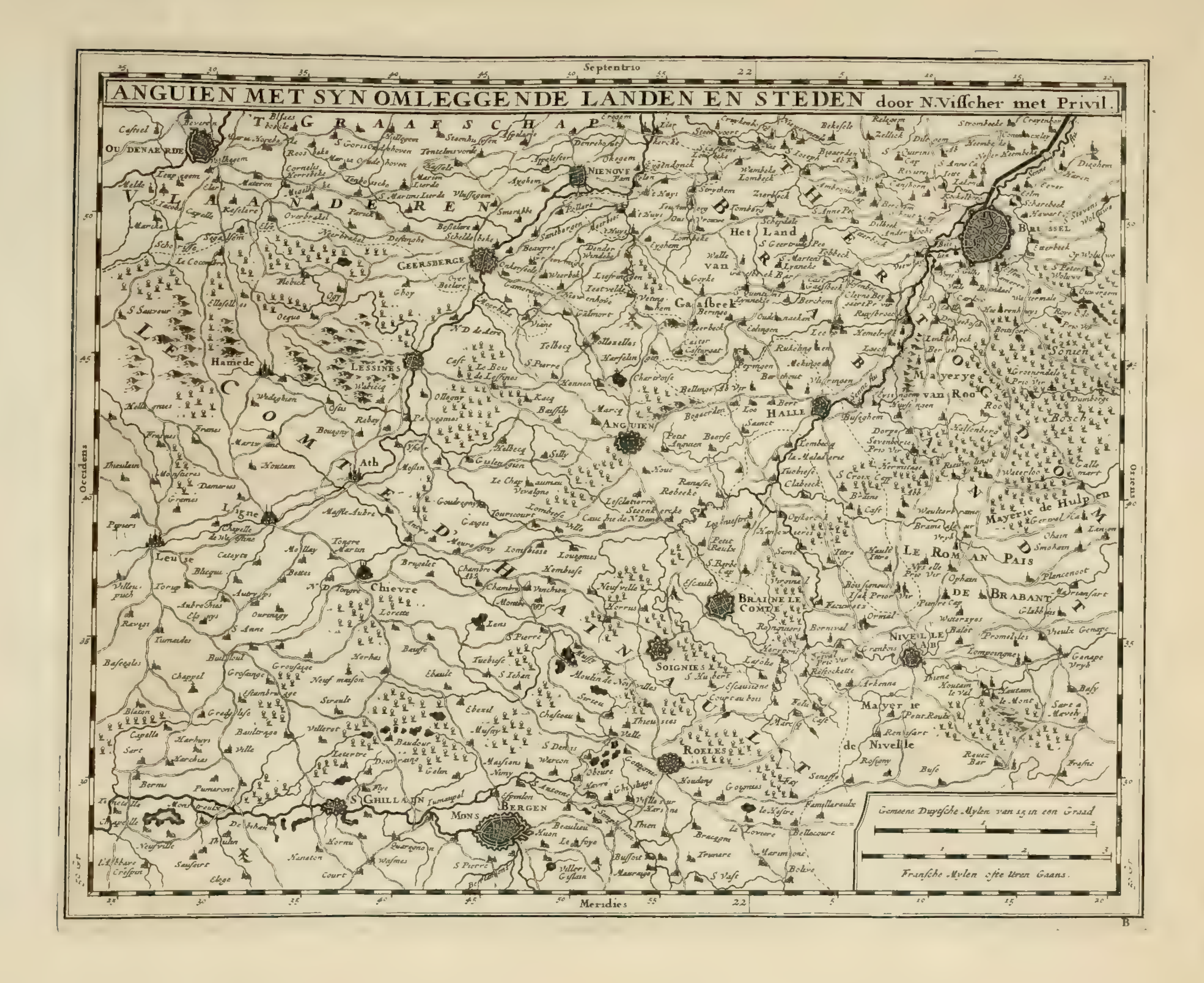
No. 35. het groote Meer van ſijn Hoogheydt, en aan d'andere zyde No. 37. de Medicijn tuynen, en de Stadts Veſten. Hier mede ſullen wy om de kleenheydt van onſe plaats deſe beſchryvinge af breken en ſluyten.

Hoe groot dit Werk van beſlag is, ſoo is het evenwel voor den Tekenaar nog veel te kleen gevallen, ſoo om het leven na de grootsheydt en Grootheyd van haar waarde, als na de kunſt en rijkelijkheydt van ſijne gedagten uit te beelden. Hy heeft, op het aloude Voor-regt der Schilderen en Poëten, het geen hier of daar aan 't leven gebrak of mis-ſtondt, op het beſte na de kunſt verbetert of uytgelaten, en het geen het werk hier of daar wederom vercieren of verrijken kon, na ſijn beſte oordeel, daar by gedaan. Indien de kunſt-lievende Aanſchouwer of Leſer in deſe afbeeldingen dan iets vinden mogte, dat met het leven of de natuur ſelf ſoo even en net niet over een mogte komen, ſoo gelieve Hy 't daarom niet te ligt te veroordelen, maar het ten beſten aan te nemen, gelijk het Hem aangeboden wordt door uw toegenege.

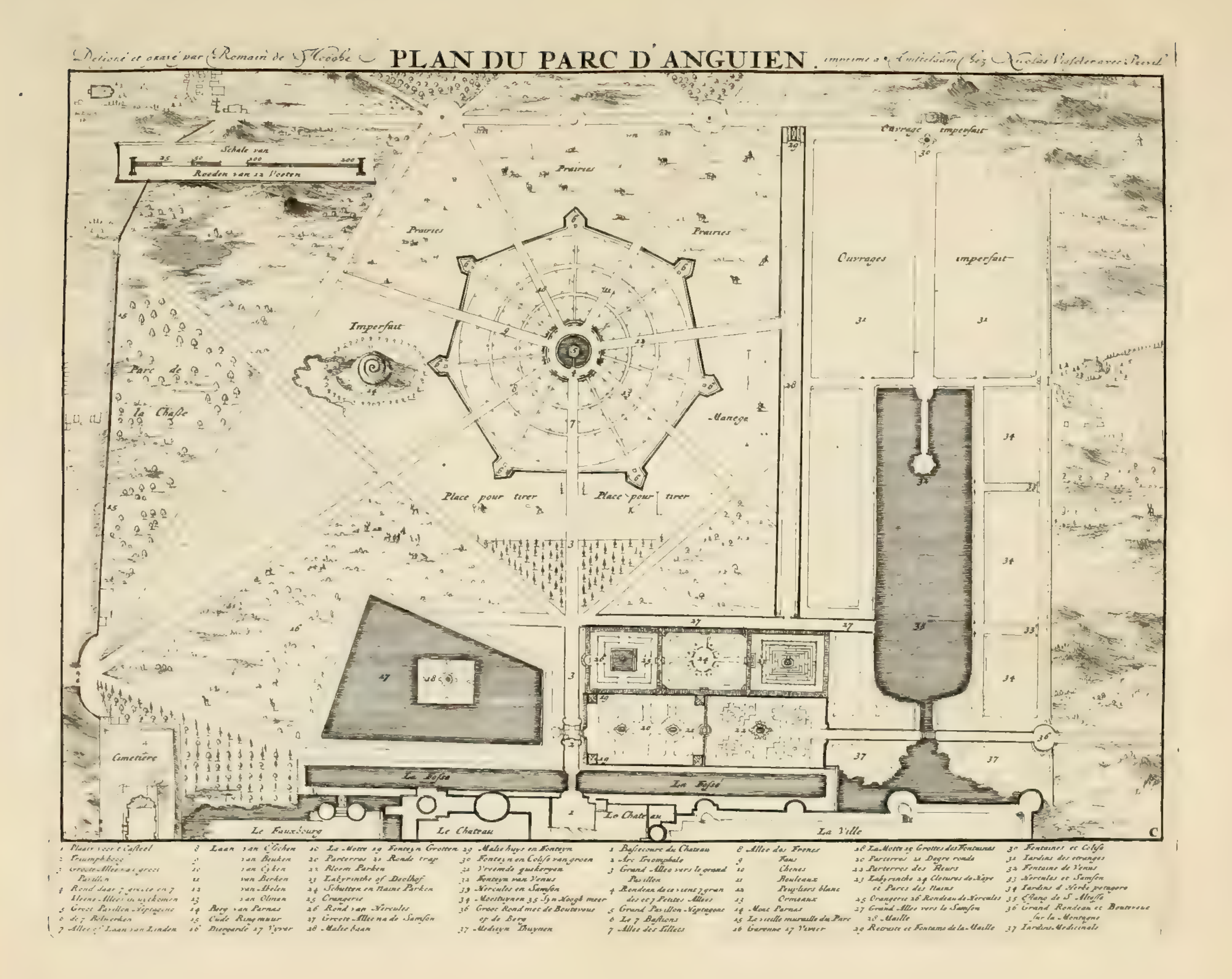
NICOLAUS VISSCHER.

t'AMSTELDAM
By NICOLAUS VISSCHER, op den Dam in de Viſſcher.
met Privil: van de Heeren Staten Generaal.

Septentrio
ANGUIEN MET SYN OMLEGGENDE LANDEN EN STEDEN door N.Visscher met Privil.
GRAAFSCHAP
VLAANDEREN
OUDENAERDE
NIENOVE
GEERSBERGE
LESSINES
Hamede
ANGUIEN
HALLE
BRUSSEL
Het Land van Gaasbeek
Ath
Ligne
Leuze
Chievre
BRAINE LE COMTE
SOIGNIES
ROELES
NIVELLE
S GHILLAIN
MONS BERGEN
LE COMTE D'HAINAULT
LE ROMAN PAIS DE BRABANT
Mayerye de Hulpen
Mayerye van Roo
Mayerie de Nivelle
Occidens
Oriens
Meridies
Gemeene Duytsche Mylen van 15 in een Graad
Fransche Mylen ofte Uren Gaans.

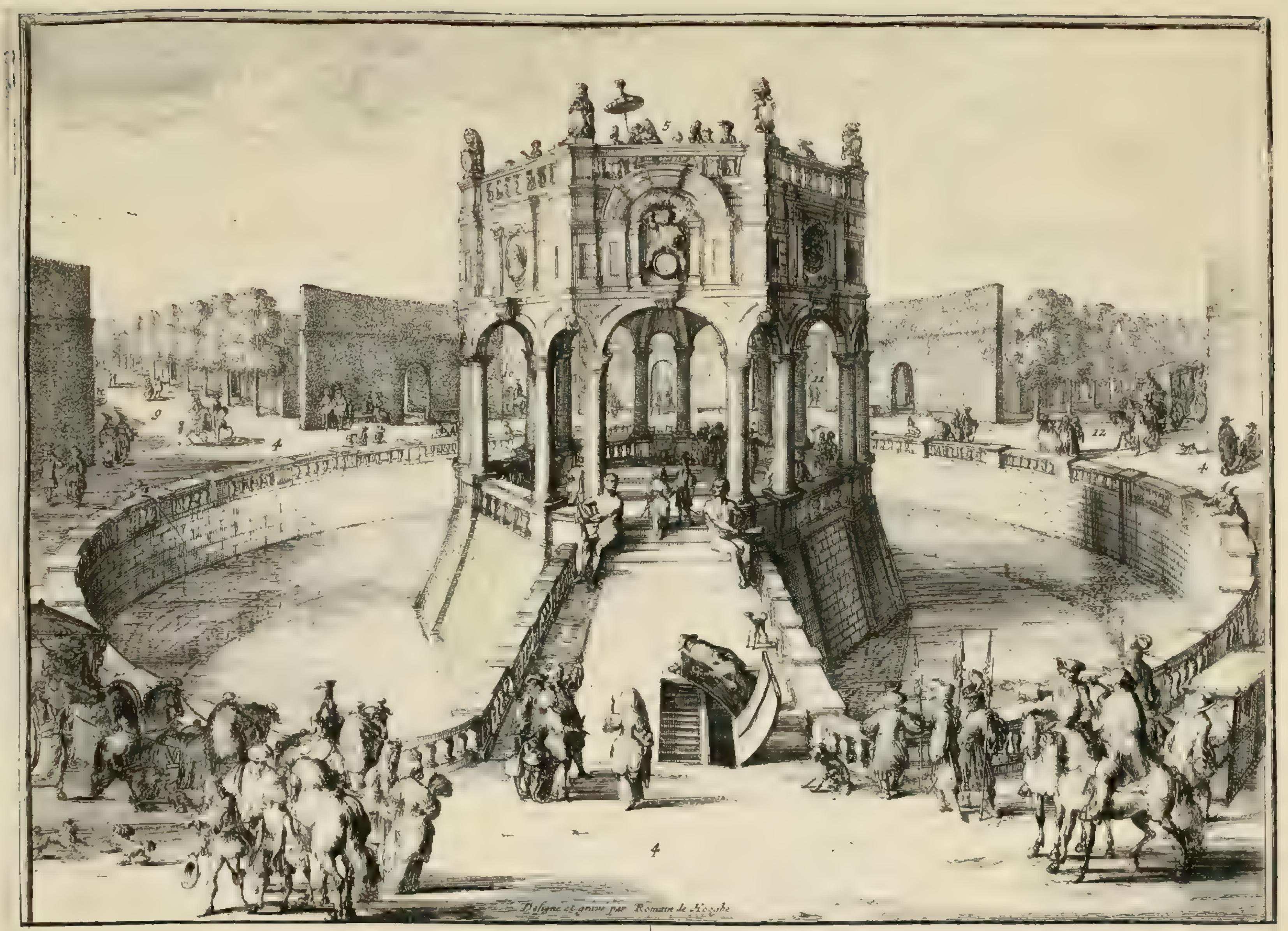

PLAN DU PARC D'ANGUIEN
Schale van
Roeden van 12 Voeten
Prairies
Prairies
Prairies
Ouvrage imperfait
Ouvrages imperfait
Imperfait
Parc de la Chasse
Manege
Place pour tirer
Place pour tirer
Cimetiere
La Fosse
La Fosse
Le Fauxbourg
Le Chateau
Le Chateau
La Ville
C
1 Plaats voor t Casteel
3 Groote Allee na t groot Pavillon
4 Rond daar 7 groote en 7 kleene Allees uitkomen
5 Groot Pavillon Heptagone
6 de 7 Bolwerken
7 Allee of Laan van Linden
8 Laan van Olchen
9 van Beuken
10 van Eyken
11 van Berken
12 van Abelen
13 van Olmen
14 Berg van Parnas
15 Oude Ringmuur
16 Diergarde 17 Vyver
18 La Motte 19 Fonteyn Grotten
20 Parterres 21 Ronde trap
22 Bloem Parken
23 Labyrinthe of Doolhof
24 Schutten en Naine Parken
25 Orangerie
26 Rond van Hercules
27 Groote Allee na de Samson
28 Malie baan
29 Malie huys en Fonteyn
30 Fonteyn en Colise van groen
31 Vreemde quekeryen
32 Fonteyn van Venus
33 Hercules en Samson
34 Moestuynen 35 Syn Hoogh meer
36 Groot Rond met de Bouteveue op de Berg
37 Medicyn Thuynen
1 Bassecourt du Chateau
2 Arc Triomphale
3 Grand Allee vers le grand Pavillon
4 Rondeau de ces 7 grandes et 7 Petites Allees
5 Grand Pavillon Heptagone
6 Les 7 Bastions
7 Allee des Tilleuls
8 Allee des Frenes
9 Faus
10 Chenes
11 Bouleaux
12 Peupliers blanc
13 Ormeaux
14 Mont Parnas
15 La vieille muraille du Parc
16 Garenne 17 Vivier
18 La Motte 19 Grottes des Fontaines
20 Parterres 21 Degre ronde
22 Parterres des Fleurs
23 Labyrinthe 24 Clotures de Haye et Parcs des Nains
25 Orangerie 26 Rondeau de Hercules
27 Grand Allee vers le Samson
28 Maille
29 Retraite et Fontaine de la Maille
30 Fontaines et Colise
31 Iardins des etranges
32 Fontaine de Venus
33 Hercules et Samson
34 Iardins d Herbe potagere
35 Etang de S. Altesse
36 Grand Rondeau et Bouteveue sur la Montagne
37 Iardins Medicinals

2. Triumph-Boog oft Poort van 't Parc.	2. l'Arc triumphale ou Porte du Parc.
3 Groote Allee oft groene laan na 't groote Pavilloen	3. Grand alleé vers le grand Pavillon
5 't Groot Pavilloen. 18. la Motte.	5. le Grand Pavillon. 18. la Motte

D

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Estats Generals

4 Rond daer 7 groote en 7 kleene alleés op uytkomen. 5. t Groot Pavilloen.
9. Alleé of Laan van Beukeboomen. 10. Alleé of Laan van Eykeboomen.
11. Laan van Berkeboomen. 12. Laan van Abeleboomen

4. Rondeau de ce vient 7 grandes et 7 petites Alleés.
5. le Grand Pavillon. 9. Alleé des Faus. 10. Alleé des Chenes.
11. Alleé des Bouleaux. 12. Alleé des Peupliers blanc.

E

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Estats Generals

4 Rond daar 7 groote en 7 kleene Allees op uytkomen
5. t Groot Pavillioen. 8. Alleé of Laan van Esseboomen.
12. Alleé of Laan van Abeleboomen 13. Olmeboomen.

4. Rondeau de ce vient 7 grandes et 7 petites Allees.
5. le Grand Pavillon. 8. Alleé des Frenes.
12. Alleé des Peupliers blanc. 13. Alleé des Ormeaux.

F

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privil des Estats Generals

6 Een der 7 Bolwerken die tegen de kleene groene Alleés oft Lanen reſponderen.
14 Berg van Parnas. 15 Oude ringmuur van 't perk.

6 Un des 7 Baſtions qui reſpondent au petits Alleés
14. Mont Parnas.
15 la Vieille muraille du Parc.

G

a Amſteldam chez Nicolas Viſſchor avec Privil. des Eſtats Generals

2. Triumph-boog oft Poort van 't Perk.	2. l'Arc Triomphale ou Porte du Parc
15. d'Oude ringmuur van 't Perk.	15. la Vielle muraille du Parc. 16. Garenne
16. Diergaerde.................: 17. de Vyver. .... 18. la Motte.	17. le Vivier.............................. 18. la Motte.

H

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Estats Generals

2. Triumphboog of Poort van 't Perk
18. la Motte............ 19. Fonteyngrotten.
20. Parterres of Cierperken van Palm

2. l'Arc Triomphale ou Porte du Parc. 1
18. la Motte.......... 19. Grottes des Fontaines.
20. Parterres des Fleurons.

a Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Privil des Etats Generals

2. Triumph-boog oft Poort van 't Perk.
19. Fonteyngrotten .... 21. Groote ronde trap.
22. Bloemhof en Bloemperken

2. l'Arc Triomphale ou Porte du Parc. K
19. Grottes des Fontaines ..... 21. Degré ronde.
22. Parterres des Fleurs.

a Amsterdam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Estats Generals.

23 Het Labyrinthe oft Doolhof met de ſchoone Fonteyn van Amphitrite.

23. le Labyrinthe avec la magnifique Fontaine d'Amphitrite.

I.

a Amſterdam chez Nicolas Viſſcher avec Privil des Eſtats Generals

24 Rondt met groene ſchutten en perken met naintjes oft dwergboomtjes

24 Rondeau avec clotures de haye et parcs des nains.

M

a Amſterdam chez Nicolas Vyſcher avec Privil des Eſtats Generals

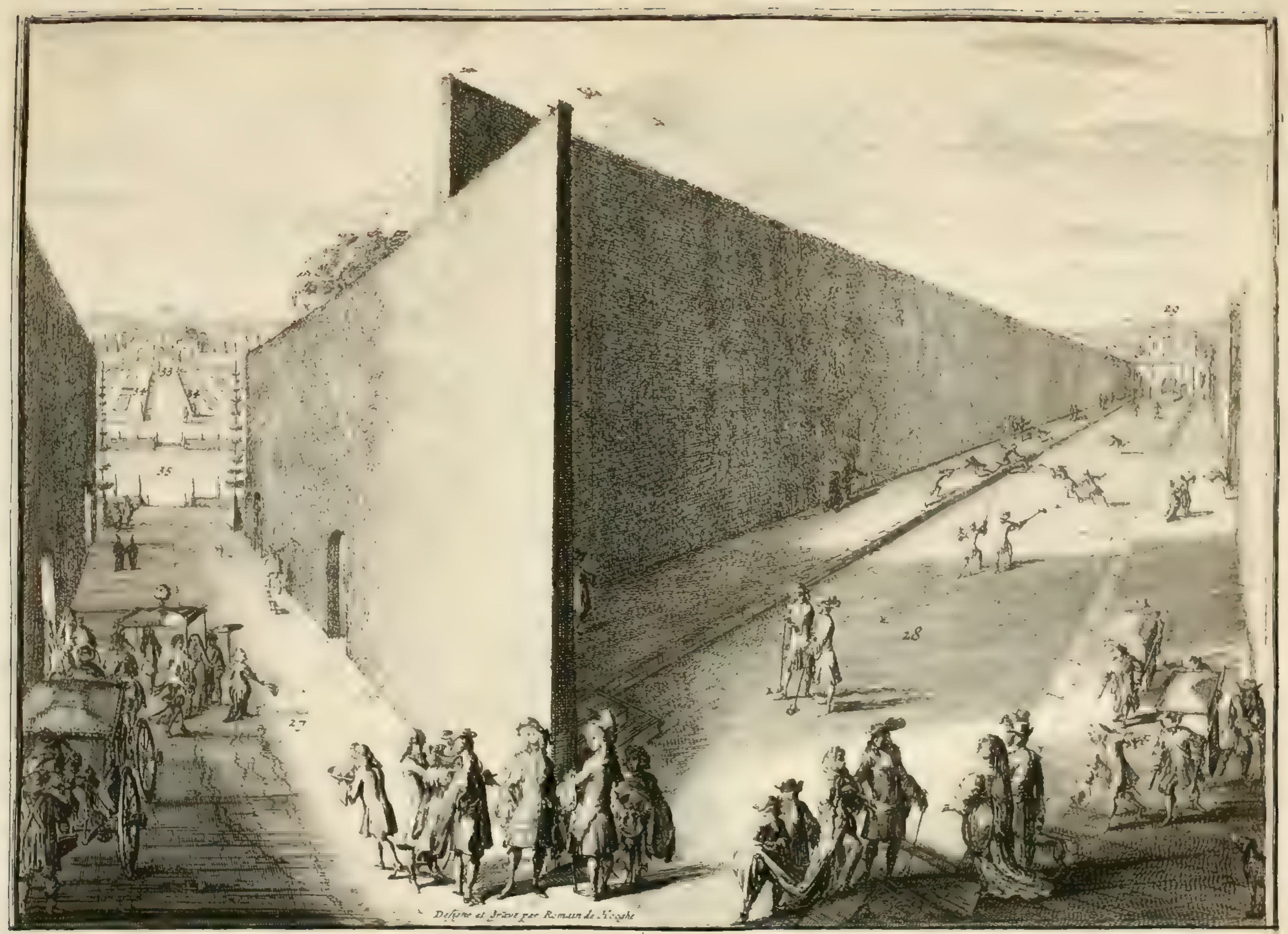

25. Orangien Hoff met de marmere Fonteyn van de drie Gratien.
26. Rond van Hercules met twee termen aan de ſyden.

25. Orangerie avec la Fontaine marbre de trois Graces.
26. Rondeau de Hercule avec deux termes.

N

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Estats Generals

27. Groote Alleé oft Laan na de Samson. 28. de Maliebaan.
29. Maliehuys en Fonteyn .... 33 Pavillioen van Samson.
34. Moesthuynen .... 35. 't Meer van syn Hoogheyt.

27. Grande Alleé vers le Pavillon de Samson 28. le Maille
29. Retraite et Fontaine du Maille. 33. Pavillon de Samson.
34 Jardins d'herbe potagere .... 35. Estang de son Altesse.

[illegible] Previl des Estats Generals

30. Fonteyn en Colise van groente.

30. Fontaine et Colise de Verdure

P

a Amsteldam chez Nicolas Visscher avec Privil. des Estats Generals

32. Een gedeelte van de Fonteyn van Venus.
33. Pavillioen van Samſon. 34. Moesthuynen.
35. Het Meer van ſyn Hoogheyt.

32. Une partie de la Fontaine de Venus.
33. Pavillon de Samſon. 34. Jardins d' herbe potagere.
35. Eſtang de ſon Alteſſe.

Q

a Amſteldam chez Nicolas Viſſcher avec Privil. des Eſtats Generals.

34. Moesthuynen.
36. Groot rond met de bouteveue op den berg.
37. Medecynthuynen.

34. les Jardins d'herbe potagere.
36. Grand rondeau avec le bouteveue ſur la montagne.
37. les Jardins medicinals.

R

a Amſtellem chez Nicolas Viſſcher avec Privil. des Eſtats Generals.